Handboek schematherapie

Handboek schematherapie

Theorie, praktijk en onderzoek

Onder redactie van
Michiel van Vreeswijk
Jenny Broersen
Marjon Nadort

Bohn Stafleu van Loghum
Houten 2008

© 2008 Bohn Stafleu van Loghum, onderdeel van Springer Uitgeverij

Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand, of openbaar gemaakt, in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch, door fotokopieën of opnamen, hetzij op enige andere manier, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever. Voor zover het maken van kopieën uit deze uitgave is toegestaan op grond van artikel 16b Auteurswet 1912 j^o het Besluit van 20 juni 1974, Stb. 351, zoals gewijzigd bij het Besluit van 23 augustus 1985, Stb. 471 en artikel 17 Auteurswet 1912, dient men de daarvoor wettelijk verschuldigde vergoedingen te voldoen aan de Stichting Reprorecht (Postbus 3051, 2130 KB Hoofddorp). Voor het overnemen van (een) gedeelte(n) uit deze uitgave in bloemlezingen, readers en andere compilatiewerken (artikel 16 Auteurswet 1912) dient men zich tot de uitgever te wenden.

Samensteller(s) en uitgever zijn zich volledig bewust van hun taak een betrouwbare uitgave te verzorgen. Niettemin kunnen zij geen aansprakelijkheid aanvaarden voor drukfouten en andere onjuistheden die eventueel in deze uitgave voorkomen.

ISBN 978 90 313 5304 0

NUR 777

Ontwerp omslag: Nanja Toebak, 's-Hertogenbosch

Ontwerp binnenwerk: TEFF (www.teff.nl)

Automatische opmaak: Prepress, Zeist

Bohn Stafleu van Loghum

Het Spoor 2

Postbus 246

3990 GA Houten

www.bsl.nl

Inhoud

	Voorwoord	9
	DEEL 1	
	INLEIDING	11
1	Algemene inleiding <i>M.F. van Vreeswijk, J. Broersen en M. Nadort</i>	13
2	Een beknopte geschiedenis van schematherapie <i>A. Arntz</i>	17
3	Theoretisch model: schema's, copingstrategieën en modi <i>H. van Genderen, M. Rijkerboer en A. Arntz</i>	25
	DEEL 2	
	DIAGNOSTIEK EN INDICATIESTELLING	41
4	Indicatiestelling voor schematherapie <i>A. Weertman en H. de Saeger</i>	43
5	Gebruik van experiëntiële technieken voor diagnostiek <i>A. Weertman</i>	55

6	Het gebruik van vragenlijsten <i>A. Sheffield en G. Waller</i>	65
7	Casusconceptualisatie in schematherapie <i>H. van Genderen</i>	81
	DEEL 3 BEHANDELING	99
8	Technieken in schematherapie <i>M.F. van Vreeswijk, J. Broersen, J. Giesen-Bloo en S. Hayen</i>	101
9	Schematherapie bij adolescenten <i>M.T. Geerdink, E.J. Jongman en H.A. Scholing</i>	115
10	Schematherapie bij persoonlijkheidsproblematiek en verslaving <i>T. Kersten</i>	123
11	Schematherapie voor Forensische Patiënten <i>D. Bernstein, M. de Vos en A. Arntz</i>	131
12	Individuele schematherapie: de praktijk bij volwassenen <i>N.A. van den Kieboom en D.J.L. Jonker</i>	139
13	Schematherapie bij relatieproblematiek <i>T.W.A. Atkinson</i>	153
14	Schematherapie in een klinische (groeps)setting <i>E. Muste</i>	171
15	Schematherapie in groepen; een protocolaire behandeling <i>J. Broersen en M.F. van Vreeswijk</i>	179

16	Schematherapie in een psychodynamische groep	187
	<i>H. Aalders, A. Boerwinkel en J. van Dijk</i>	
17	Effect van meten is weten: therapieresultaten en therapeutische relatie	195
	<i>M.F. van Vreeswijk, J. Broersen en Ph. Spinhoven</i>	
	DEEL 4	
	OPLEIDING	213
18	Opleiding en registratie tot schematherapeut	215
	<i>M. Nadort en H. van Genderen</i>	
19	Cursussen op het gebied van schematherapie	227
	<i>M. Nadort en H. van Genderen</i>	
20	Supervisie bij schematherapie	235
	<i>M. Nadort en H. van Genderen</i>	
	DEEL 5	
	ONDERZOEK	241
21	Effectiviteitsstudies	243
	<i>L. Bamelis, J. Giesen-Bloo, D. Bernstein en A. Arntz</i>	
22	Experimentele studies naar schemamodi	259
	<i>J. Lobbestael</i>	
23	Experimentele studies naar schema's	267
	<i>S.H. Sieswerda</i>	
24	Validatie schemavragenlijst	279
	<i>M.M. Rijkeboer</i>	

25	Validatie van de Schema Mode Inventory (SMI)	291
	<i>J. Lobbestael</i>	
	DEEL 6	
	ORGANISATIE EN MANAGEMENT	303
26	Implementatie van schematherapie in ggz-instellingen	305
	<i>M. Nadort</i>	
27	Implementatie van schematherapie in Forensisch Psychiatrisch Centrum de Rooyse Wissel	321
	<i>T. Kersten en L. van de Vis</i>	
28	Kosteneffectiviteit van schematherapie	327
	<i>A.D.I. van Asselt en J.H. Giesen-Bloo</i>	
29	Voorlichting over schematherapie	343
	<i>M.F. van Vreeswijk, M. Nadort en J. Broersen</i>	
	De auteurs	353
	Register	357

Voorwoord

‘Hoe kan ik zwijgen van mijn oud verleden,
terwijl ik, op het oog zo blij
en simpel, in mijn ziel ondraaglijk weet heb
van zoveel sterren boven mij?

Ik, kind met gretige, verbaasde ogen,
ik – bundel aderen, verkleefd
met rode vliezen en met parelbogen –
weet dat ik eeuwig heb geleefd.

Op mijn eonenlange reis langs elke
planeet waar pijn en God bestaan
heb ik daar in de hete ruimte telkens
weer meer begrip van opgedaan.

Het valt niet mee mijn wonder-zinloos branden
in toom te houden, vleugels laag,
omdat de adem van de sterren anders,
het aards geluk misschien verjaagt.

Nabokov, 13-1-1923 (*Gedichten*, 2002)

Schematherapie is voor patiënten met ernstige problemen. Vaak zijn dit langdurige klachten die zich afspelen op vele levensgebieden. Verandering van deze problematiek vergt meestal een veelheid van en gevarieerdheid aan verschillende technieken. Daarnaast kunnen deze technieken alleen maar plaatsvinden binnen een goede therapeutische relatie. De kracht van schematherapie ligt naar ons idee in een goede combinatie van beide.

De auteurs van de hoofdstukken in dit handboek willen wij danken voor hun inzet, deskundigheid en de bereidheid om hun kennis met vakgenoten te delen.

Wij hopen dat door dit boek uw belangstelling en enthousiasme voor schematherapie zal toenemen.

De redactie:

Michiel van Vreeswijk

Jenny Broersen

Marjon Nadort